

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATAREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA nr. 167 **din 19.02.2020**

Dosar nr: 360/2019

Petiția nr: 3159/10.06.2019

Petentă: Asociația pentru Sprijinul Copiilor cu Cerințe Speciale Dr Katz

Reclamat: -

Obiect: raportul inechitabil al numărului de semnături necesare (100.000) pentru candidatul independent, în timp ce candidatul unui partid are nevoie doar de 7.000 semnături pentru a candida la alegerile europarlamentare

I. Numele, domiciliul și sediul părților

Numele și domiciliul petenților

1. Asociația pentru Sprijinul Copiilor cu Cerințe Speciale Dr Katz – București, str. Jibou nr. 5B, sector 5

Nume și domiciliu reclamat

2. -

II. Obiect și descrierea presupusei fapte de discriminare

3. Petenta reclamă faptul că raportul dintre numărul de semnături necesare (200.000) pentru candidatul independent, față de candidatul unui partid care are nevoie doar de 7.000 semnături pentru a candida la alegerile europarlamentare, este inechitabil.

III. Citarea părților

4. În temeiul art. 20, alin. 4 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată (în continuare O.G. nr. 137/2000), s-a îndeplinit procedura de citare.

5. Petenta a fost citată pentru data de 13.09.2019 la sediul Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării (în continuare CNCD) cu invocarea din oficiu a excepției de necompetență materială a CNCD privind interpretarea și aplicarea Legii nr. 33/2007 privind organizarea și desfășurarea alegerilor pentru Parlamentul European.

IV. Susținerile părților

Susținerile petentului

6. Prin petiția înregistrată la CNCD cu nr. 3159/10.06.2019, petenta solicită CNCD să

constate că raportul de 100.000 de semnături necesare candidatului independent față de 7.000 semnături necesare candidatului unui partid pentru a candida la alegerile europarlamentare este disproporționat.

Petenta solicită și eliminarea discriminării indirecte pe criteriu de handicap inclusă în art 2 din OUG 137/2000 și asigurarea accesului în proporția de 4% prevăzută de legea nr.448/2006 în vederea reprezentării intereselor persoanelor cu handicap în condiții de egalitate cu românii și alte naționalități, la toate nivelurile electiv.

Susținerile reclamatului

7. -

V. Motivele de fapt și de drept

8. Legea nr.33/2007 privind organizarea și desfășurarea alegerilor pentru Parlamentul European prevede, la art. 17 alin.1: „Poate candida ca independent cetățeanul român sau cetățeanul altui stat membru al Uniunii Europene care are dreptul de a fi ales și este susținut de cel puțin 100.000 de alegători. Cererea de admitere a candidaturii independente se depune la Biroul Electoral Central, în 4 exemplare, însoțită de un exemplar al listei de susținători, cu cel puțin 60 de zile înainte de ziua de referință.”

Același act normativ prevede, la art 51 alin.1: „Pentru partidele politice, organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale, alianțele politice și alianțele electorale, pragul electoral de atribuire a mandatelor reprezintă 5% din totalul voturilor valabil exprimate, la nivel național.”

Art. 78 alin (2) al Legii nr.448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap prevede: „Autoritățile și instituțiile publice, persoanele juridice, publice sau private, care au cel puțin 50 de angajați, au obligația de a angaja persoane cu handicap într-un procent de cel puțin 4% din numărul total de angajați.”

9. Luând act de plângere, astfel cum este formulată, precum și de susținerile petentei, Colegiul urmează a analiza excepția necompetenței materiale a Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, excepție invocată din oficiu.

Potrivit dispozițiilor O.G. nr. 137/2000 republicată, jurisdicția exercitată de Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării este o „jurisdicție administrativă” ce presupune o procedură specială, administrativ-jurisdicțională, ce se bazează pe principiul independenței organului care emite actul față de părțile de litigiu, cu asigurarea principiului contradictorialității și al dreptului la apărare. Actul de soluționare a unui conflict corelativ dispozițiilor O.G. nr. 137/2000, republicată, este emis de o autoritate administrativă investită, prin lege organică, cu atribuții de jurisdicție administrativă specială (C.N.C.D.) iar actul per se, este susceptibil de a fi atacat în contenciosul administrativ general, sub cenzura instanțelor judecătorești. Aceste aspecte sunt statuate de prevederile art. 16 (independența organului care emite actul), art. 20 (procedura specială), art. 20 alin.6 (principiul contradictorialității și al dreptului la apărare), art. 20 alin.7 (obligativitatea motivării actului), art. 20 alin.9 (procedura de atac în fața instanței de contencios administrativ) din O.G. nr. 137/2000, cu modificările și completările ulterioare, republicată în temeiul Legii nr. 324/2006 (lege organică) pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr. 137/2000. De altfel, caracterul administrativ jurisdicțional al actelor adoptate de Colegiul CNCD a fost statuat în nenumărate rânduri de instanțele de contencios administrativ (între altele decizia civilă nr. 1960 din

15.05.2008 a Înaltei Curți de Casație și Justiție).

10. Prin Decizia nr. 1.096 din 15 octombrie 2008 și ulterior Decizia nr. 444 din 31 martie 2009 și Decizia nr. 1470 din 10 noiembrie 2009, Curtea Constituțională a statuat că „CNCD este un organ administrativ cu atribuții jurisdicționale, care se bucură de independența necesară îndeplinirii actului administrativ-jurisdicțional și respectă prevederile constituționale cuprinse în art. 124 privind înfăptuirea justiției și art. 126 alin. (5), care interzice înființarea de instanțe extraordinare”.

Este evident că acele comportamente considerate discriminatorii și care sunt sancționabile contravențional nu pot fi echivalate sau asimilate cu procesul legislativ, în speță situațiile ce implică adoptarea, modificarea, completarea sau abrogarea unor prevederi legale de către legiutor, Parlamentul României sau de Guvern. Or, relativ la obiectul petiției, este indubitabil că „fapta de discriminare” invocată de petenta este echivalentă cu o problemă de constituționalitate, sub aspectul art. 16 din Constituția României.

Având în vedere considerentele expuse, în măsura în care s-ar admite că pe calea controlului jurisdicțional prevăzut de O.G. nr. 137/2000, republicată, C.N.C.D. poate să constate existența unor situații discriminatorii ce își au izvorul direct în conținutul unui text de lege, s-ar pune în discuție legitimitatea C.N.C.D. de a înlătura consecințele faptelor discriminatorii, prin hotărâri, ce pot duce, în ultimă instanță, la încetarea aplicabilității unor dispoziții de lege, și chiar aplicarea prin analogie a unor alte texte de lege, încălcându-se în mod flagrant principiul separației puterilor în stat, prin interferarea în atribuțiile legislativului dar și ale Curții Constituționale, care îndeplinește rolul de legislator negativ atunci când constată lipsa de conformitate dintre prevederile unei legi sau ordonanțe și dispozițiile constituționale, inclusiv cele ale art. 16 care se referă la egalitatea în drepturi a cetățenilor.

11. Curtea Constituțională s-a pronunțat prin Decizia nr. 997 din 07.10.2008, relativ la dispozițiile O.G. nr. 137/2000, republicată, admitând excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.20 alin.(3) din Ordonanța Guvernului nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare sunt neconstituționale, în măsura în care sunt interpretate în sensul că acordă Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării competența ca, în cadrul activității sale jurisdicționale, să anuleze ori să refuze aplicarea unor acte normative cu putere de lege, considerând că sunt discriminatorii, și să le înlocuiască cu norme create pe cale judiciară sau cu prevederi cuprinse în alte acte normative.

„Admite excepția de neconstituționalitate ridicată de Ministerul Justiției în Dosarul nr. 7604/99/2007 al Curții de Apel Iași - Secția contencios administrativ și fiscal și constată că dispozițiile art.20 alin.(3) din Ordonanța Guvernului nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare sunt neconstituționale, în măsura în care sunt interpretate în sensul că acordă Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării competența ca, în cadrul activității sale jurisdicționale, să anuleze ori să refuze aplicarea unor acte normative cu putere de lege, considerând că sunt discriminatorii, și să le înlocuiască cu norme create pe cale judiciară sau cu prevederi cuprinse în alte acte normative.”

Astfel, raportându-ne la obiectul plângerii și la dispozițiile legale incidente, Colegiul Director constată că plângerea nu este de competența Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, conform atribuțiilor stabilite de O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare,

republicată. Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării nu se poate subroga instanțelor de judecată pentru a face aprecieri în legătură cu aspectele ale petiției care decurg din modalitatea de interpretare și aplicare a dispozițiilor legale, precum și consecințele juridice ce decurg dintr-o asemenea interpretare.

12. Având în vedere aceste aspecte, Colegiul nu se poate pronunța prin hotărâre privind obiectul cauzei, însă poate emite un punct de vedere, conform prevederilor art. 18, alin. 1 din O.G. nr. 137/2000 „Consiliul este responsabil cu aplicarea și controlul respectării prevederilor prezentei legi în domeniul sau de activitate, precum și în ceea ce privește armonizarea dispozițiilor din cuprinsul actelor normative sau administrative care contravin principiului nediscriminării.”, astfel:

PUNCT DE VEDERE

13. Modalitatea de alegere a membrilor Parlamentului European a făcut subiectul unor analize aprofundate de-a lungul timpului, opiniile exprimate fiind diferite.

Inițial, în Uniunea Europeană, era prevăzut ca membrii Parlamentului Europene să fie numiți de către parlamentele naționale, însă, din 1976, constituția reprezentării s-a modificat complet, prin actul din 20 septembrie. Ideea unor proceduri electorale uniforme la nivelul tuturor țărilor din UE s-a dezvoltat treptat, din 1976 până în 2018, inițial prin adoptarea unor reguli democratice de alegere a membrilor Parlamentului European (MPE), urmată de Decizia 2002/772/CE, Euratom a Consiliului din 25 iunie și 23 septembrie 2002 care a introdus principiul reprezentării proporționale, după ce ideea uniformității s-a dezvoltat de-a lungul tratatelor (de la Maastricht, Amsterdam și Lisabona) și terminând cu Decizia Consiliului (UE) 2018/937 din 28 iunie 2018 de stabilire a componenței Parlamentului European care a adoptat principiul ”proporționalității degresive” care se referă la reprezentarea statelor membre în PE proporțional cu populația pe care o are fiecare și Decizia Consiliului (UE, Euratom) 2018/994 din 13 iulie 2018 prin care s-a stabilit un prag minim obligatoriu cuprins între 2% și 5% pentru circumscripțiile electorale (inclusiv statele membre cu o singură circumscripție) care au cel puțin 35 de locuri în PE, țările fiind obligate să îl adopte până la alegerile europene din 2024.

Media europeană a semnăturilor solicitate de legile electorale partidelor politice pentru înscrierea în cursa electorală este de 12,821 de semnături, dacă România este inclusă, și de 5,622 de semnături, dacă este exclusă România din medie. Astfel, se poate vedea că prevederile din România dublează media europeană de semnături. După cum se poate observa, România și Slovacia sunt două țări aflate la două extreme, prima din punct de vedere al semnăturilor (200,000 de semnături) și a doua din punct de vedere al depozitului în euro solicitat (17,000 €).

14. Valorile semnăturilor solicitate se încadrează într-un minim de zero, în țări ca Cipru, Cehia, Franța, Grecia și maxim, adică România. În lumina datelor completate de condițiile privind înregistrarea partidelor, se observă că țările din UE preferă în cea mai mare parte, adică 19 să opteze fie pentru un prag constând în semnături, fie unul constând în depozit în bani. Astfel, un număr de 15 țări solicită exclusiv semnături, fără a cere vreun depozit, cum este și cazul României; iar un număr de 6 țări solicită exclusiv depozit în bani, cum sunt Cehia, Cipru, Grecia și Franța (vezi Tabel 1). Pentru descurajarea candidaților

nesemnificativi, se utilizează praguri constând în semnături sau în depozite de bani sau amândouă. Un număr de 8 țări preferă să aplice atât depozit în bani cât și semnături, acestea fiind Austria, Bulgaria, Estonia, Letonia, Lituania, Malta, Olanda și Slovacia, iar, dintre acestea, țara cu condițiile cele mai drastice de înscriere este Slovacia cu 17,000 de euro depozit și 10,300 de semnături, iar la polul opus cu cele mai facile condiții din această grupă de țări este Malta cu 1,080 de euro depozit și 48 de semnături. Dintre țările care aplică doar un prag constând în semnături, Luxemburg și Croația cer 250, respectiv 100 de semnături. Cu toate că, la prima vedere, Croația cere mai puține, în realitate, condițiile sunt mai facile în Luxemburg deoarece se solicită 250 de semnături de susținere a unei candidaturi la alegerile europarlamentare, în vreme ce semnăturile solicitate în Croația constau în număr de membri fondatori necesari pentru înregistrarea unui partid politic și este mai ușor a convinge 250 de cetățeni să susțină o candidatură temporară decât 100 să se înroleze într-un partid politic.

15. Dintre țările care solicită doar depozit în euro, Cehia se evidențiază față de restul care solicită mii de euro fiecare, cu doar 585 de euro depozit. Dintre cele trei grupe, țările care au cele mai facile condiții de acces la competiția electorală sunt Malta (1,080 de euro depozit și 48 de semnături), Luxemburg (250 semnături) și Cehia (585 de euro). Cehia și Luxemburg își dispută locul întâi pentru cele mai accesibile drepturi electorale în condițiile în care nu se ia în considerare Suedia, care, așa cum am precizat anterior, dă posibilitatea partidelor însă neînregistrate să participe la alegeri fără a li se impune vreo condiție, nici de ordin financiar și nici constând în semnături de susținere. Suedia, pentru partide neînregistrate, este țara cu cel mai facil acces la înscrierea pe buletinul de vot a unui partid politic.

16. Dintre țările care aplică doar condiții constând în semnături, România aplică cele mai drastice condiții, cu 200,000 de semnături de susținere, iar dintre țările care aplică doar depozite în bani Franța cere cel mai mare depozit de 9,200 de euro. Rezumând, clasamentul țărilor cu cele mai drastice condiții de înscriere în cursa electorală se dispută între România care solicită 200,000 de semnături și Slovacia care cere 17,000 de euro și 10,300 de semnături, dintre care 10,000 de semnături de susținere și 300 de membri fondatori. Astfel, condiția care se cere cu recurență în Slovacia este de 17,000 de euro, iar în România de 200,000 de semnături. Un partid politic, în România, este obligat să strângă aceste semnături de susținere pentru fiecare înscriere la alegeri. O observație importantă este faptul că România nu este singura țară care solicită un număr mare de semnături, Danemarca și Italia practică condiții similar, însă populația Italiei cu drept de vot este de 52,037,314 , iar 43,000 de semnături reprezintă doar 0,08% din populație. În Danemarca, existau la ultimele alegeri din 2015, 4,431,291 de cetățeni cu drept de vot iar cei 92,500 reprezintă nu mai puțin de 2,08%. Pentru România, situația rămâne neschimbată, aceea de 1,1% aproximativ, având în vedere numărul mic de fondatori, de doar doi.

17. Legile electorale din Uniunea Europeană arată că 18 țări nu permit candidaților independenți să participe la alegerile europarlamentare și că doar 9 țări oferă posibilitatea cetățenilor să își exercite dreptul electoral de a candida pentru a fi ales în mod independent alături de un caz mai special, Franța. România aplică condițiile cele mai restrictive de acces la buletinul de vot pentru candidații independenți.

Țările care permit candidați independenți sunt: Austria (3,600 euro și 2,600 de semnături de susținere), Bulgaria (50 de euro și 2,500 de semnături), Cipru (500 de euro și 4 semnături), Estonia (2,700 de euro), Irlanda (1,800 de euro sau 60 de semnături), Luxemburg (250 de

semnături), Malta (90 de euro și 4 semnături), Olanda (11,250 de euro și 30 de semnături), România (100,000 de semnături de susținere). Mai există însă și un caz special, Franța, care permite candidatura independenților sub forma de listă, mai precis 79 de candidați cu plata taxei de înscriere în alegere de 9,200 de euro, aceasta pentru că forma candidaturii este una sub formă de listă în număr egal cu locurile care îi revin Franței în PE. Tot un caz aparte este și Suedia care nu permite candidaturile independenților, dar dă posibilitatea partidelor formate dintr-o singură persoană să candideze. Chiar și în aceste condiții, oficial, Suedia nu permite candidaților neasociați să candideze.

18. În 10 țări membre ale UE exclusiv partidele politice pot nominaliza candidați pentru alegerile europarlamentare. Candidații non-partinici nu pot candida în Belgia, Cehia, Danemarca, Germania, Grecia, Letonia, Portugalia, Slovacia, Suedia, Ungaria, cu mențiunea că în Suedia, pot candida asociațiile formate dintr-o singură persoană. și, în plus, în Belgia, Germania, Grecia și Ungaria este foarte ușor să înregistrezi un partid politic și să îl înscrii și în cursa electorală. Adunând numărul de țări în care pot candida independenți, 10 și cu 10, țările în care nu pot candida, nu se întrunește numărul de țări membre ale UE. Restul de 7 țări permit o altă formă de candidatură, ceva între candidatura independentă și cea partinică, mai aproape însă de a fi independenți.

19. România face notă discordantă cu o condiție cu mult mai drastică de acces al unui candidat independent la buletinul de vot decât în celelalte țări europene în privința semnăturilor. Cele 100,000 de semnături de susținere pot însă rivaliza, într-o oarecare măsură, cu cei 11,500 de euro solicitați în Olanda, deoarece costul strângerii unui asemenea număr de semnături în România ar putea echivala cu suma solicitată în Olanda, cu mențiunea totuși că banii sunt returnați în Olanda în cazul în care partidul obține voturi cumulate constând în trei sferturi din coeficientului electoral care, bunăoară, în 2009 a fost de 182,160 de voturi, și deci trei sferturi a însemnat 136,620 de voturi. Dacă însă avem în vedere condițiile cele mai accesibile pentru un candidat independent în sensul clasic al termenului, nu sub alte denumiri instituționale, sunt de găsit în Malta (90 de euro și 4 semnături de susținere) și în Luxemburg (250 de euro).

În România, cele 200,000 de semnături pentru partidele politice și 100,000 pentru candidații independenți au fost concepute special pentru alegerile europarlamentare, inspirându-se din prevederile legale privitoare la alegerile locale.

20. În cadrul unei dezbaterii de la Senat, parlamentarul Gherghe Funar a susținut următorul amendament privind numărul foarte mare de semnături necesare pentru înscrierea în cursa electorală a candidaților independenți: „În ipoteza în care s-ar merge pe cifra de 200 de mii de susținători, practic, domnule președinte, doamnelor și domnilor senatori, nu am avea candidați independenți în România. Este imposibil oricărui român să strângă 200 de mii de semnături, ca să candideze”.

S-a mai depus un amendament care prevedea ca partidelor politice să li se solicite 120.000 de semnături și candidaților independenți 80.000 și unul doar 100,000 de semnături partidelor politice, fiindu-le mai ușor partidelor să strângă semnături decât independenților, însă niciunul nu a primit susținere. Tot în cadrul dezbaterilor parlamentare, s-a vorbit despre renunțarea definitivă la semnături, iar argumentul s-a bazat pe necesitatea de a depune semnături pentru înființarea unui partid politic, vorbindu-se despre ”aberația” strângerii a 200,000 de semnături pentru partidele politice, în condițiile în care partidele au deja personalitate juridică dobândită ca urmare a strângerii a 25,000 de semnături pentru

înființare.

21. Legea nr.373 din 24 septembrie 2004 pentru alegerea Camerei Deputaților și a Senatului prevedea o cerință de a colecta 5% din semnăturile alegătorilor din circumscripția în care un candidat independent intenționa să candideze. Acest 5% reprezenta de la aproximativ 14,000 de semnături în Alba, la aproximativ 28,000 de semnături în Argeș și aproximativ 90,000 în București, variind în funcție de dimensiunea electorală a circumscripției (județ).

Consultarea procesului legislativ pe care l-a urmat Legea a relevat logica legiuitorilor pentru stabilirea condițiilor de înscriere în cursa pentru alegerile europarlamentare a partidelor și a candidaților independenți, iar aceasta este una a reprezentării. Candidații sunt nevoiți să dovedească, propriu-zis, sprijinul electoral mai înainte de a candida, fapt dovedit de semnăturile solicitate aproape egale cu numărul de voturi necesare pentru obținerea unui mandat. Conform rezultatelor publicate de către Biroul Electoral Central, înființat pentru alegerile europarlamentare din 2009, pragul electoral de 5% s-a constituit în 242,001 de voturi, iar coeficientul electoral de 146,667 de voturi. Vedem astfel că partidele au fost nevoite să adune 200,000 de voturi, adică aproape un număr de semnături egal cu pragul electoral de 5% (mai precis, 4,13%) și candidații independenți 100,000 de voturi care reprezintă aproape coeficientul electoral (71,4% din coeficientul electoral), adică numărul de voturi necesare pentru a obține un loc în PE. Astfel, ambele, partide și independenți, pentru înscrierea în cursa electorală din 2009, au fost nevoite să strângă un număr de semnături aproape egal cu numărul de voturi necesare pentru câștigarea unui mandat în PE.

22. Decizia 782/2009 a CCR referitoare la numărul mare de semnături solicitate pentru înregistrarea unui candidat la alegerile europarlamentare se referă, în primul rând, la constituționalitatea numărului mare de semnături pentru un candidat independent în raport cu numărul de semnături solicitate pentru un candidat-partid. Un potențial candidat independent a sesizat Avocatul Poporului și apoi a fost sesizată CCR în privința neconstituționalității legii care solicita mult prea multe semnături pentru înscrierea unui candidat independent în cursa electorală. Și cu alte ocazii, CCR a decis că un număr mare de semnături solicitat cetățenilor pentru a depune o candidatură este cât se poate de constituțional. Conform deciziilor CCR, condițiile de înregistrare a unui candidat la alegeri fac parte din procedura electorală ("depunerea candidaturii face parte din procedura electorală"). Ținând cont de acest argument al Curții Constituționale, teza potrivit căreia procesul electoral este afectat de un număr prea mare de semnături se consolidează. Avem de-a face cu o distorsionare a procedurilor electorale reale; astfel încât, campania electorală este nevoită să se mute înaintea momentului depunerii candidaturii pentru participarea la alegeri, iar semnăturile de depunere, atâta vreme cât sunt în număr egal aproape cu cele necesare obținerii unui mandat, se poate spune că pare un vot în sine. Înregistrarea candidaților și procesul care îi precedă de strângere de semnături se comportă ca un vot în sine. Sensul și rostul campaniei electorale, ca moment ce face parte din procedura electorală, deopotrivă cu înregistrarea candidaților, este modificat și afectat în mare măsură.

Dreptul de a fi ales în acest caz se confundă cu alegerea în sine, altfel spus au dreptul de a candida la alegeri exclusiv candidații care vor câștiga, nu și candidații cu șanse mai mici de a obține un mandat. Astfel, legea selectează câștigătorii înainte de a fi organizate alegeri, prin acest număr mare de semnături solicitate pentru înregistrarea unui candidat independent.

Singura definiție legală a campaniei electorale care a existat a aparținut unei legi abrogată, 35/2008, și are următorul conținut: "perioadă în care competitorii electorali desfășoară

activități de propagandă cu scopul de a-i determina pe alegători să își exprime voturile în favoarea lor.” În această perioadă, așa cum spune și definiția competiției electorale ar trebui să îi convingă să fie votați, nu în perioada premergătoare procesului electoral. Constituționalitatea în sine a existenței unui anumit număr de semnături pentru înregistrarea unui candidat nu poate fi contestată, însă numărul mare de semnături, care poate duce la o restrângere a dreptului de a fi ales, prin faptul că face dreptul de a fi ales condiționat de imperativul de a fi ales în sine.

23. Ca și concluzie generală, în urma analizei comparative, România este țara cu cele mai restrictive condiții de înscriere la alegerile europene. Cele 200,000 de semnături pentru partide și coaliții și 100,000 de semnături pentru candidații independenți necesare înscrierii în cursa electorală întrec toate țările membre UE în privința restrictivității barierelor pre-electorale. Spre deosebire, de alte țări, România dă totuși posibilitatea candidaților independenți să participe la alegeri.

În România, se poate concluziona, legiuitorii, dar și judecătorii CCR s-au arătat adepții unor măsuri drastice privind accesul pe liste, având astfel de-a face cu o viziune radicală asupra competiției politice prin care competiția este făcută doar pentru a fi câștigată. Această abordare face ca însăși ideea de competiție să își piardă sensul adevărat deoarece competiția are loc doar între câștigători, între cei care, oricum, conform numărului de semnături culese este de așteptat să se enumere printre câștigători.

24. În România, dreptul de a fi ales ca membru al PE, deși garantat de Constituție, este afectat de lege, prin stabilirea unor condiții de înscriere la alegerile europarlamentare (de exercitare a dreptului de a fi ales) aproape identice cu cele de a câștiga cursa electorală. Astfel, românii li se garantează dreptul de a fi ales numai dacă dovedesc înainte de alegeri că pot câștiga, altfel nu pot intra în alegeri și deci numai câștigătorilor electorali, câtorva, li se permite exercitarea în sine a acestui drept de a fi ales. Vedem astfel că exercitarea dreptului de a fi ales este condiționată de succesul electoral. Ca român, poți participa ca și candidat la alegerile europarlamentare numai dacă poți dovedi că vei câștiga alegerile, altfel nu. Prin aceste condiții atât de restrictive, legea anulează sensul campaniei electorale și a competiției electorale în sine. Partidele și candidații independenți sunt nevoiți să câștige votul cetățenilor mai înainte de a li se permite cadrul legal, prin desfășurarea campaniei electorale. Această situație legislativă nu are justificare din punct de vedere democratic, deoarece, practic, legea impune dovedirea unui sprijin egal cu cel de la vot pentru înscrierea la alegeri.

25. Dreptul de a candida, garantat de Constituție fiind afectat, având în vedere că nu mai avem de-a face cu un drept ca atare garantat de Constituție, ci cu un drept câștigat prin efort personal pentru fiecare alegere în parte. În cazul României, putem vorbi de o îngrădire a dreptului de a fi ales pentru a fi membru al PE, situație asupra căreia literatura de specialitate atrage atenția, atâta vreme cât unui candidat i se impune să își dovedească un sprijin politic egal cu cel al câștigării alegerilor înainte de alegeri.

26. În România, pentru a deveni candidat, tendința a fost una de înăsprire a condițiilor de înregistrare, astfel că la 14 ani de la căderea comunismului partidele câștigătoare au ales să își sporească șansele de a câștiga mai multe mandate diminuându-și numărul de contracandidați, cu atât mai mult cu cât a crescut simultan și pragul electoral. Rolul partidelor în buna guvernare este unul bine statuat în Constituție și, de altfel, multe decizii ale CCR și-au bazat argumentările pe rolul proeminent al partidelor în constructul democrației românești. România a ales să fie țara cu cele mai multe semnături solicitate candidaților la alegerile

europene în termeni numerici, nu și procentuali raportat la mărimea populației cu drept de vot, situându-se foarte departe de media europeană, la o extremă, efectiv. Astfel, se poate spune că România încalcă recomandările Comisiei de la Veneția, depășind cei 1% recomandați pentru numărul de semnături și nu îi stă bine unei democrații tinere să nu respecte recomandările unei instituții internaționale cu expertiză.

27. Un argument în favoarea scăderii numărului de semnături se referă la dreptul cetățenilor de a candida, care cu siguranță suferă obstacole majore atâta vreme cât numărul de semnături necesare pentru înscriere este aproape identic cu cel necesar trecerii pragului electoral impus. Candidatura nu este ceva la îndemâna oricărui cetățean care vrea să participe la procesul democratic ca reprezentant. Semnăturile pot constitui un real obstacol în calea participării politice, stând în calea formării de partide noi. Un număr mai mic de semnături pare o opțiune mult mai bună pentru a încuraja formarea de noi partide de înnoire a peisajului politic românesc.

28. Un alt motiv se referă la faptul că o campanie electorală poate deveni desuetă, dacă partidele sunt nevoite să își dovedească performanța politică afară de cadrul instituțional stabilit. Partidele depun un efort mare pentru a strânge acest număr mare de semnături și cheltuie resurse financiare și logistice care ar putea fi folosite altfel.

România constrânge candidații pentru PE să colecteze cele mai multe semnături din UE, alături de Danemarca. România solicită de aproximativ 15 ori mai multe semnături decât media europeană și cele mai multe, numeric vorbind. În plus, distanța între România și Luxemburg, țara cu cele facile condiții de acces la buletinul de vot, este foarte mare, ca între 250 de semnături (există țări care nu solicită semnături deloc, în schimb, însă solicită depozit în bani) și 200,000 de semnături, o mie de ori mai mare.

29. Această situație legislativă nu are justificare din punct de vedere democratic, deoarece, practic, legea impune dovedirea unui sprijin egal cu cel de la vot pentru înscrierea la alegeri. Dreptul de a candida, garantat de Constituție fiind grav afectat, având în vedere că nu mai avem de-a face cu un drept ca atare garantat de Constituție, ci cu un drept câștigat prin efort personal pentru fiecare alegere în parte. În cazul României, putem vorbi de o situație care nu se află foarte departe de o reală îngrădire a dreptului de a fi ales pentru a fi membru al PE, situație asupra căreia literatura de specialitate atrage atenția, atâta vreme cât unui candidat i se impune să își dovedească un sprijin politic egal cu cel al câștigării alegerilor înainte de alegeri. Privind procesul electoral din această logică a legiuitorilor români, se pierde sensul campaniei electorale, a competiției electorale în sine, deoarece sprijinul trebuie câștigat înainte de a avea loc competiția în sine de programe electorale.

30. Având în vedere că avem de-a face cu reprezentare în Parlamentul European și nu la nivel național, este de preferat ca accesul la a fi înscrisi pe buletinul de vot pentru candidați ar fi de dorit să se asemene cu cele din alte țări europene, respectiv numărul de semnături să fie stabilit în urma unor analize statistice care să țină cont de dimensiunea electoratului și de respectarea principiilor constituționale.

31. Având în vedere cele mai sus arătate precum și ordinea analizărilor excepțiilor, Colegiul apreciază faptul că admiterea excepției necompetenței face de prisos analizarea fondului petiției.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu unanimitatea membrilor

prezenți la ședință,

**COLEGIUL DIRECTOR
HOTĂRĂȘTE:**

1. Se admite excepția de necompetență materială a Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării referitor la modalitatea de interpretare și aplicare a dispozițiilor legale, precum și consecințele juridice ce decurg dintr-o asemenea interpretare.
2. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților:
 - a). Asociația pentru Sprijinul Copiilor cu Cerințe Speciale Dr Katz – București, str. Jibou nr. 5B, sector 5.

VI. Modalitatea de plată a amenzii:

Nu este cazul.

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată în termenul legal de 15 zile potrivit O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ la instanța de contencios administrativ.

Membrii Colegiului Director prezenți la ședința de deliberări desfășurată în data de 19.02.2020 au fost: ASZTALOS CSABA FERENCZ – Membru, DINCĂ ILIE – Membru, GHEORGHIU LUMINIȚA – Membru, HALLER ISTVÁN – Membru, JURA CRISTIAN – Membru, LAZĂR MARIA – Membru, POPA CLAUDIA SORINA – Membru, SANDU VERONICA TATIANA - Membru

Prezenta hotărâre va fi comunicată în baza Ordinului Președintelui CNCD nr. 138 din 24.03.2020.

ASZTALOS CSABA FERENC

**Membru Colegiul Director,
Președinte CNCD**

Data redactării: 25.03.2020

Redactată și motivată: L.G. și M.M

Notă: Hotărârile emise de Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.